

Slovo k povzbuzení na středu 8. dubna 2020, na středu Svatého týdne...
Biblická čtení: Iz 50,4-9a; Ž 69; Jan Mt 26,14-25

Milé sestry, milí bratři,

středa Svatého týdne bývá nazývána dnem Jidášovy zrady. Jí také někdy bývá odůvodňován středeční půst, byť toto odůvodnění je spíše lidového než historického rázu (že vedle pátku se už v nejranějším křesťanství postním dnem stala i středa, bylo především reakcí na výtky ze strany židů, že oni mají dva postní dny v týdnu, zatímco křesťané jen jeden, a proto, jak čteme v raně křesťanském spisu *Didaché*, byly již počátkem 2. století stanoveny dva postní dny: pátek a středa). V každém případě Jidášovu zradu dnes máme skrze evangelijní úryvek před svými duchovními zraky, a je tudíž dobré se nad ní tedy zastavit.

Jidášovou zradou se nejen časově ale především obsahově završuje celé předvelikonoční dění, o kterém čteme v jednotlivých sepsáních evangelia a které nám zpřítomňuje liturgie těchto dnů, od připomínky Kristova slavného vjezdu do Jeruzaléma na Květnou neděli až do zítřejší večerní památky poslední večeře, začátku Velikonočního tridua. V těchto dnech se mimo jiné odehrály poslední kontroverze mezi Pánem Ježíšem a jeho odpůrci, především z řad velerady. Ty sílí takřka od počátku Kristova veřejného působení, ale nyní – i díky Kristovu prorockému gestu vyčištění chrámu – dosahují svého vrcholu. Velekněží s farizeji a zákoníky stále více usilují o to se Ježíše zbavit, vše už velmi rychle směřuje ke Kristovu kříži. A na scénu přichází Jidáš, sám vyhledá velekněze a nabídne, že Ježíše zradí. Podle Matoušova sepsání, ze kterého je dnešní úryvek, je to dokonce úplně poslední událost před přípravou poslední večeře, a klidně se proto mohla odehrát skutečně ve středu (tehdy 13. nisanu).

Ale čím se to stalo, že jeden z dvanácti apoštolů, vyvolený stejně jako ostatní, se najednou odhodlal k takovému činu? To je známá otázka, která od dob Nového zákona zaměstnává nejednoho (nejen křesťanského) autora. Máme proto i celou řadu různých pokusů motivace Jidášovy zrady nějak vystihnout a pojmenovat. Sám Nový zákon hned jednu trochu evokuje: že Jidáš byl zloděj, a proto Krista zradil kvůli třiceti stříbrným. Anebo můžeme uvažovat o Jidášově zklamání: měl blízko patrně k zélótským kruhům, tedy k takovým židovským kruhům, které očekávaly především politického, až bojovného mesiáše, zatímco nyní se zdá, že vše schyluje k tragickému konci ukřížováním. V úvahu přichází jednoduše i Jidášův strach, že to vše dopadne špatně, že se sveze spolu s Ježíšem. Případně cokoli jiného. Anebo od každého tak trochu.

I když nikdo z nás do Jidášova srdce nevidí a tím pádem nemůže vědět, co se v něm skutečně odehrávalo v oněch kritických dnech, přesto stojí za to si otázky po důvodech jeho zrady zkusit položit. Ony jsou totiž – proto jeho zradu také v Novém zákoně máme – vždy i nějakým prototypem důvodů i našich zrad Krista, zrad dobra, Božího zákona, zrad druhých lidí. Jeho důvody jsou důvody i našich hříchů a pádů, zvláště takových, kterých se dopouštíme v různých kritických momentech svého života. Proto Jidáš je vždy tak trochu zrcadlem nás všech...

Co v nás tedy Jidášova zrada může odhalovat, jaké důvody a okolnosti našich zrad?

Zaprvé, že ke zradě se v posledku rozhoduje každý z nás sám. Jsou sice okolnosti, které naše rozhodování mnohanásobně omezují a podmiňují, k něčemu nás tlačí. Ale jen málo jich je takových, že by nám svobodu odebraly zcela. Proto za naprostou většinu svých slov a skutků býváme aspoň nějak, ne-li plně zodpovědní. Nový zákon totiž Jidášův čin nijak neomlouvá a nerelativizuje, a to ani zklamáním, ani nevšímavostí ostatních apoštolů, ani stresem, strachem či kritickým vývojem situace posledních předvelikonočních dnů.

Zadruhé že i za většinou našich zrad stojí zpravidla vidina nějakého zisku, nějakého dílčího dobra. Zajistit si něco menšího, ale v jistém smyslu bližšího, snazšího, zdánlivě příjemnějšího a pozemského (nějakých třicet stříbrných). Ovšem na úkor něčeho většího a důležitějšího: na

úkor většího dobra, Božího dobra, na úkor Krista, Boha, přátelství a života jeho v nás, na úkor věčnosti. Tedy za cenu ukřižování Krista, jeho přítomnosti v nás i ve světě.

A zatřetí, že v procesu zrání zrady v nás se i nás Kristus snaží od ní všemožně odvrátit. I nás si zavolá, i k nám promlouvá výčitkami svědomí, znameními, svým slovem. Podobně jako před zradou promluvil k Jidášovi a dal mu tím šanci se od činu odvrátit.

Zrady (Krista) se i v našem životě bohužel dějí. Už jsme se jich také mnohých, větších či menších, ve svém životě dopustili – a čím jsme starší, tím více jich je. A určitě se ještě nějakých dopustíme. Možná i nynější situace – strach, tíseň, neznámost, nutnost hledat „prototypy“ jednání, různé tlaky, stresy, děsy a běsy – se může stát prostředím, v němž znovu zhřešíme, zradíme Krista, dobro, sebe, své svědomí, své poslání, druhé lidi...

Kéž by těchto zrad bylo nyní co nejméně, protože zrady v těžkých a náročných situacích mívají často i ty nejfatálnější následky (skutečné a velké ukřižování Krista). Pokud už k nějaké naší zradě i nyní dojde, kéž bychom neskončili zoufale jako Jidáš, který „šel a oběsil se“. Ale třeba jako Petr, který se rozplakal, litoval a Kristem se nechal s láskou přijmout zpět.

Možná i toto si zkusme z dnešního evangelia středy Svatého týdne, dne Jidášovy zrady, odnést.